

ditate, omnia creditoribus cedere cogentur et summa deinde paupertate degerent vitam, ac vitae luxuriosae assueti ad omnia facinora essent parati. Quae cum reipublicae maxime essent damnosa, quippe cuius interest, filiosfamilias ita educari, ut aliquando utilia evadant reipublicae membra, bona subditorum conservari, nec illicito foenori exponi, legislatores huic malo remoram obicemque hocce posuerunt Scto.

§. III.

Dicta paragraph. antecedentis proseguuntur.

Non negandum autem, iam ante hoc Sctum et iamiam tempore liberae reipublicae adfuisse leges, quibus filiisfamilias mutuas dare pecunias prohibitum fuit b). Callidi vero foeneratores cum saluberrimas haec dispositiones eo potissimum eluderent, quod filiisfamilias ea conditione subministrarent pecunias, *ut demum post patris mortem restituant*: sicque creditores id haud vivente patre sed demum post eius mortem repetere promitterent, huic fraudi ut obveniatur a. u. c. 800 sub Claudio promulgata est lex hu-

b) Quod patet ex CICERONIS Oratione pro Marco Coelio c. 7. ibi: *tabulas, qui in patris potestate est, nullas conficit*: i. e. mutuum valide non accipit. Idem TERENTIUS in Phormione Act II. Scen. I. v. 70 de suis temporibus haud obscure dicere videtur.